

सन २०२०-२१ करिता राष्ट्रीय कृषि विकास योजना-रफ्तार अंतर्गत अनुसूचित जाती प्रवर्गासाठी ₹२०.०६ कोटी निधी वितरीत करणेबाबत तसेच योजनेस सुधारित प्रशासकीय मान्यता प्रदान करणे

महाराष्ट्र शासन
कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: राकृवि ११२०/प्र.क्र. १७८/१४-अ
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई - ४०० ०४२
दिनांक : ३१ मार्च, २०२१

संदर्भ :

१. वित्त विभागाचा शासन परिपत्रक क्र. अर्थसं-२०२०/प्र.क्र.६४/अर्थ-३, दि. १६/०४/२०२०
२. वित्त विभागाचे परिपत्रक क्र. अर्थसं-२०२०/प्र.क्र.६५/अर्थ-३, दि.०४/०५/२०२०.
३. कृषि, सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग, केंद्रिय कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र क्र. ७-१/२०२०- आरकेव्हीवाय, दि. १२/०५/२०२०
४. राज्य स्तरीय प्रकल्प मंजूरी समितीच्या (SLSC) २८ व्या बैठकीचे इतिवृत्त- पत्र क्र. आरकेव्ही-०१२०/प्र.क्र.१४/१४-अ, दि. १९/०३/२०१९, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
५. कृषि, सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग, केंद्रिय कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र क्र. १-१५/२०२० आरकेव्हीवाय/१, दि. ०९/१०/२०२०.
६. कृषी व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र. राकृवि /१०२०प्र.क्र-१४/१४१.अ, दि. २३/१०/२०२०.
७. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाचा शासन निर्णय क्र. बीजीटी २०२०/प्र.क्र.१९/अर्थसंकल्प (विधयो), दि. ३१/०३/२०२१
८. कृषी व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र. राकृवि १०२०/प्र.क्र.१४१/१४-अ, दि. ३१/०३/२०२१.

प्रस्तावना :

राष्ट्रीय कृषि विकास योजना केंद्र व राज्य शासनाच्या अनुक्रमे ६०:४० प्रमाणात अर्थसहाय्याने राबविण्यात येत असून या योजनेंतर्गत सर्वसाधारण राकृवियो करिता (Normal RKVY) केंद्र शासनाने संदर्भांकित दि. १२/०५/२०२० रोजीच्या पत्रान्वये सन २०२०-२१ करिता केंद्र हिस्साचा ₹ २८६.८६ कोटी निधी (सर्वसाधारण ₹२२६.९६ कोटी, अनुसूचित जाती ₹३४.५५ कोटी व अनुसूचित जमाती ₹२५.३५ कोटी) व त्या समरूप राज्य हिस्साचा ₹१९१.२४ कोटी निधी (सर्वसाधारण ₹१५१.३० कोटी, अनुसूचित जाती ₹२३.०३ कोटी व अनुसूचित जमाती ₹१६.९० कोटी) मिळून एकूण ₹४७८.१० कोटी

निधीचे नियतवाटप महाराष्ट्रास मंजूर केले आहे. कोविड-१९ या संसर्गजन्य रोगाच्या प्रादुर्भावामुळे सन २०२०-२१ या वित्तिय वर्षात अर्थव्यवस्थेवर होणाऱ्या परिणामांच्या पार्श्वभूमीवर सदर निधीपैकी रु.२१३.२३ कोटी निधीच्या मर्यादेत राष्ट्रीय कृषि विकास योजना-रफ्तार योजनेची अंमलबजावणी करण्यास दि. २३/१०/२०२० रोजीच्या शासन निर्णयान्वये (संदर्भ क्र. ६) प्रशासकीय मान्यता प्रदान केलेली आहे.

केंद्र शासनाने दि.०९/१०/२०२० रोजीच्या पत्रान्वये (संदर्भ क्र. ५) राज्यास राष्ट्रीय कृषि विकास योजना - रफ्तार योजनेतर्गत अनुसूचित जाती प्रवर्गाकरिता केंद्र हिस्साचा ₹ १२.०४ कोटी निधी वितरीत केला असून त्या समरूप राज्य हिस्साचा ₹ ८.०२ कोटी निधी असा एकूण ₹ २०.०६ कोटी निधी वितरणासाठी उपलब्ध आहे. या निधीपैकी राष्ट्रीय कृषि विकास योजना - रफ्तार योजनेतर्गत मंजूर प्रकल्पांची अंमलबजावणी सन २०२०-२१ मध्ये करण्याकरिता केंद्र व राज्य हिस्साचा मिळून अनुसूचित जाती प्रवर्गाकरिता ₹ २०.०६ कोटी निधी वितरणाची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती,

त्याचप्रमाणे संदर्भ क्र. ६ वरील शासन निर्णयान्वये अनुसूचित जाती प्रवर्गासाठी उपलब्ध तरतूदीच्या मर्यादेत रु.३४.०० कोटी निधीच्या कार्यक्रमास प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली होती. तथापि वित्त विभागाने सुधारित अदांजानुसार राष्ट्रीय कृषि विकास योजना - रफ्तार योजनेतर्गत अनुसूचित जाती प्रवर्गासाठीची अतिरिक्त तरतूद उपलब्ध करून दिल्यामुळे योजनेस अतिरिक्त प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती त्यानुषंगाने शासन पुढीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय:

१. सन २०२०-२१ या आर्थिक वर्षाकरिता राष्ट्रीय कृषि विकास योजना - रफ्तार योजनेतर्गत अनुसूचित जाती प्रवर्गासाठी संदर्भ क्र. ६ च्या शासन निर्णयान्वये उपलब्ध तरतूदीच्या मर्यादेत रु.३४.०० कोटी निधीच्या कार्यक्रमास प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली होती. तथापि वित्त विभागाने सुधारित अदांजानुसार राष्ट्रीय कृषि विकास योजना - रफ्तार योजनेतर्गत अनुसूचित जाती प्रवर्गासाठी अतिरिक्त तरतूद उपलब्ध करून दिल्यामुळे अनुसूचित जाती प्रवर्गासाठी प्राप्त पहिल्या हप्त्यातील निधी व अर्थसंकल्पीय तरतूदीच्या मर्यादेत राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेच्या अनुसूचित प्रवर्गासाठी सन २०२०-२१ करिता रु.४९.९६ कोटी (रुपये एकोणपन्नास कोटी शहाण्णव लाख फक्त) एवढ्या निधीची सुधारित प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे. सबब, संदर्भ क्र. ६ अन्वये दिलेली प्रशासकीय मान्यता सुधारित करून ती सन २०२०-२१ करिता रु. ३२८.८१ कोटी (सर्वसाधारण प्रवर्ग रु. २४०.४१कोटी, अनुसूचित जाती प्रवर्ग रु. ४९.९६ कोटी व अनुसूचित जमाती प्रवर्ग रु.३८.४४ कोटी) रकमेची सुधारित प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.

२. या शासन निर्णयान्वये सन २०२०-२१ मध्ये राष्ट्रीय कृषि विकास योजना - रफ्तार या योजनेतर्गत मंजूर प्रकल्पांच्या अंमलबजावणीसाठी अनुसूचित जाती प्रवर्गाकरिता एकूण ₹ २०.०६ कोटी निधी (रुपये वीस

कोटी सहा लाख फक्त) आयुक्त (कृषि) यांना अर्थसंकल्पिय वितरण प्रणालीद्वारे पुढीलप्रमाणे उपलब्ध करून देण्यात येत आहे -

(रक्कम ₹ कोटी)

अ. क्र.	योजनेचे नाव	अनुसूचित जाती प्रवर्गाकरिता मंजूर निधी (६०:४०)		
		केंद्र हिस्सा	राज्य हिस्सा	एकूण
१.	राष्ट्रीय कृषि विकास योजना - रफ्तार - सर्वसाधारण राकृवियो (Normal RKVY)	१२.०४	८.०२	२०.०६

३. परिच्छेद क्र. १ मध्ये नमूद केल्यानुसार, राष्ट्रीय कृषि विकास योजना - रफ्तार या योजनेतर्गत केंद्र हिस्साचा ₹ १२.०४ कोटी (रुपये बारा कोटी चार लाख फक्त), आणि राज्य हिस्साचा ₹ ८.०२ कोटी (रुपये आठ कोटी दोन लाख फक्त) असा एकूण ₹ २०.०६ कोटी (रुपये वीस कोटी सहा लाख फक्त) निधी उपलब्ध करून दिला असून तो योजनेच्या केंद्र व राज्य हिस्साच्या पुढील लेखाशिर्षातर्गत सन २०२०-२१ मध्ये अर्थसंकल्पित केलेल्या तरतुदीतून खर्ची टाकावा -

प्रवर्ग	केंद्र हिस्सा	राज्य हिस्सा
अनुसूचित जाती	मागणी क्रमांक एन -३ २४०१- पीक संवर्धन (००) (७८९) अनुसूचित जातींसाठी विशेष घटक योजना (०१) (१५) कृषि उन्नती योजना - राष्ट्रीय कृषि विकास योजना अंतर्गत अर्थसहाय्य (केंद्र हिस्सा ६० टक्के) (कार्यक्रम) (२४०१ B२२१) ३३-अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक एन -३ २४०१- पीक संवर्धन (००) (७८९) अनुसूचित जातींसाठी विशेष घटक योजना (०१) (१६) कृषि उन्नती योजना - राष्ट्रीय कृषि विकास योजना अंतर्गत अर्थसहाय्य (राज्य हिस्सा ४० टक्के) (कार्यक्रम) (२४०१ B२३२) ३३-अर्थसहाय्य

४. या शासन निर्णयान्वये वितरीत करण्यात आलेल्या ₹ २०.०६ कोटी रक्कमेचे कोषागारातून आहरण व वितरणाकरिता सहायक संचालक (लेखा-१), कृषि आयुक्तालय, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत असून, आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना नियंत्रण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.
५. सहायक संचालक (लेखा-१), कृषि आयुक्तालय, पुणे यांनी वितरीत केलेला ₹ २०.०६ कोटी निधी कोषागारातून आहरित करून आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्या नावे उघडण्यात आलेल्या स्वीय प्रपंजी लेखा खाते (PLA) मध्ये जमा करावा, या निधीचा प्रकल्प निहाय वितरणाचा आदेश स्वतंत्ररित्या निर्गमित करण्यात येईल.

६. उपरोक्त मंजूर निधीचे तात्काळ उपयोजन होण्याच्यादृष्टीनेच कोषागरातून आहरण करावे आणि सर्व विभागांनी त्यांना प्राप्त होणाऱ्या निधीचा तात्काळ विनियोग करावा, अंमलबजावणी यंत्रणांनी निधी उपयोजनाविना बँक खात्यामध्ये जमा करून ठेवू नये.
७. राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतर्गत सन २००७-०८ पासून सन २०१९-२० पर्यंत विविध विभागांना वितरीत केलेल्या निधीचे सनदी लेखापालांकडून लेखापरिक्षण झाल्याचे प्रमाणित करावे.
८. या शासन निर्णयान्वये केवळ 'अनुसूचीत जाती प्रवर्गाकरिता' निधी वितरीत करण्यात आला असून सर्व विभागांनी / अंमलबजावणी यंत्रणांनी त्यांना मंजूर केलेल्या प्रकल्पांतर्गत अनुसूचीत जाती प्रवर्गासाठी आवश्यक असलेल्या निधीकरिता उपरोक्त रकमेचा विनियोग करावा.
९. वैयक्तिक लाभाच्या प्रकल्पांतर्गत सर्व विभागांनी / अंमलबजावणी यंत्रणांनी लाभार्थ्यांच्या आधार संलग्न बँक खात्यावर थेट लाभ हस्तांतरणाद्वारे (DBT) अनुदान वितरीत करावे.
१०. हा शासन निर्णय वित्त विभागाचे परिपत्रक क्र. अर्थसं-२०२०/प्र.क्र.६४/अर्थ-३, दि.१५/०३/२०२१ नुसार विहीत केलेल्या अटींची पूर्तता होत असल्याने तसेच, वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.३९३/२०२१/व्यय-१४, दि. ३१/०३/२०२१, अन्वये, दिलेल्या मंजूरीच्या अनुषंगाने व त्यांच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.
११. सदर परिपत्रकानुसार या विभागास प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.
१२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२१०३३१२२०९४४५९०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(श्रीकांत चं. आंडगे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत:

१. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
२. अपर मुख्य सचिव (वित्त), मंत्रालय, मुंबई
३. अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
४. प्रधान सचिव (पदुम व पणन), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
५. सचिव (वस्त्रोद्योग), सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

६. सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
७. सचिव (जलसंधारण), मृद व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
८. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
९. व्यवस्थापकीय संचालक (MSHMPB), कृषि आयुक्तालय, साखर संकुल, शिवाजीनगर, पुणे
१०. आयुक्त (पशुसंवर्धन), औंध, पुणे
११. आयुक्त (दुग्धव्यवसाय), वरळी, मुंबई
१२. आयुक्त (मत्स्यव्यवसाय), मरीन ड्राईव्ह, मुंबई
१३. महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद, भांबुर्डा, भोसले नगर, पुणे.
१४. संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, साखर संकुल, शिवाजीनगर, पुणे.
१५. संचालक (प्रक्रिया व नियोजन), कृषि आयुक्तालय, साखर संकुल, शिवाजीनगर, पुणे.
१६. संचालक (रेशीम), विभागीय आयुक्तालय परिसर, सिव्हील लाईन्स, नागपूर
१७. कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषि पणन मंडळ, गुलटेकडी, मार्केट यार्ड, पुणे
१८. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वखार महामंडळ, गुलटेकडी, मार्केट यार्ड, पुणे
१९. महालेखाकार (स्थानिक निकाय लेखा परिक्षा व लेखा), मुंबई.
२०. महालेखापाल (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपुर
२१. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य
२२. सहायक संचालकी (लेखा-१), कृषि आयुक्तालय, पुणे
२३. वित्त विभाग (कार्या. व्यय-१ / अर्थसंकल्प), मंत्रालय, मुंबई
२४. मा. मंत्री (कृषि व फलोत्पादन) यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
२५. निवड नस्ती.